

РЕШЕНИЕ

№ 6994

гр. София, 25.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 2 състав, в
публично заседание на 21.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Евгения Иванова

при участието на секретаря Евгения Стоичкова, като разгледа дело номер **3960** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, вр. с чл. 118 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/.

Образувано е по жалба от М. Г. Д., чрез адв. Г. Г. от САК, срещу Решение № 2513-21-85/24.03.2021 г. на директора на ТП на НОИ С. –град, с което е отхвърлена жалбата му срещу Разпореждане № [ЕГН]/05.10.2020 г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване.

В жалбата е изложено становище за незаконосъобразност на обжалваното решение, поради липса на мотиви и противоречие с материалния закон. Поддържа се, че в решението не се посочвало коя разпоредба органът е намерил за приложима – чл. 94, ал. 1 или ал. 3 КСО. Според жалбоподателя следвало да се приложи ал. 1, тъй като жалбоподателят е придобил право на пенсия за първи път. Разсъжденията на органа относно спазването на двумесечния срок по чл. 94, ал. 1 КСО били необосновани, тъй като не било взето предвид, че актът за определяне на степен на неработоспособност е декларативен. Макар и датата на неработоспособност да се определя от период преди решението на ТЕЛК, единствено експертното решение е основание за отпускане на пенсия и без него жалбоподателят нямало как да подаде заявление за такава пенсия. Поради това да се приемело, че за него са възникнали осигурителни права преди датата на влизане на ЕР в сила, противоречало на юридическата логика и обезсмисляло приложението на правилото на чл. 94, ал. 1 КСО. В конкретния случай се поддържа, че дори да се приеме за приложима ал. 3, то документите за определяне

на неработоспособността са подадени на 01.08.2020 г. и пенсията му за инвалидност следвало да се отпусне от тази дата, тъй като решението на ТЕЛК е влязло в сила на 19.09.2020 г., а заявлението за отпускане на пенсията е подадено на 01.10.2020 г. – преди изтичане на едномесечния срок по чл. 94, ал. 3 КСО. Иска се отмяна на оспореното решение. Претендира се присъждане на сторените по делото разноски. В съдебно заседание жалбоподателят не се явява и не се представлява.

Ответникът – Директор на ТП на НОИ С.-град, представляван от юрк. М., оспорва жалбата и моли същата да бъде отхвърлена. Поддържа, че за подаване на заявление за лична пенсия за инвалидност и общо заболяване не се изисква ЕР на ТЕЛК да е слязло в сила. Счита, че правилно е определена началната дата, от която следва да се отпусне пенсията. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Административен съд София-град, след като се запозна със становищата на страните и представените по делото доказателства, намира за установено от фактическа страна следното:

Жалбоподателят М. Г. Д. е подал Заявление за отпускане на пенсия вх. № 2112-21-1638/01.10.2020 г./л.12/, с което е поискал да му бъде отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване. Към заявлението било представено ЕР на ТЕЛК № 1523/03.08.2020 г. /л.14/ с определени 50 на сто трайно намалена работоспособност, дата на инвалидизиране 10.07.2020 г. и срок на инвалидността – 01.08.2023 г., както и документи по чл. 2 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, необходими за преценката на претендираното право и размера на исканата пенсия.

С разпореждане № [ЕГН] от 05.10.2020 г. /л.59/ на жалбоподателя е отпусната лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване в минимален размер, а с разпореждане № [ЕГН] от 25.11.2020 г. /л.61/ същата е изменена в действителен размер, считано от 01.10.2020 г.

С молба вх. № Ц1023-21-1180/27.11.2020 г. жалбоподателят поискал да бъде преразгледана пенсията му, относно датата на отпускане на същата. С Разпореждане № [ЕГН]/15.01.2021 г. /л. 64/ е отказано изменението на личната пенсия за инвалидност на жалбоподателя, като е посочено, че правото на пенсия поради общо заболяване е придобито на 10.07.2020 г., а заявлението е подадено извън двумесечния срок по чл. 94, ал. 1 КСО – на 01.10.2020 г.

С жалба вх. № 1012-21-134/22.01.2021 г. /л.65/ жалбоподателят е обжалвал пред директора на ТП на НОИ С.-град разпореждането от 25.11.2020 г. По жалбата е постановено решение № 2153-21-102/13.04.2021 г. /л. 106/, с което същата е приета за основателна и пенсионната преписка е върната на длъжностното лице по чл. 98 КСО за ново произнасяне, съобразно дадените в решението указания.

С жалба вх. № 2175-21-152/24.02.2021 г. /л 92/ жалбоподателят обжалвал и разпореждането от 05.10.2020 г., по която е постановено обжалваното в настоящото производство решение № 2153-21-85/24.03.2021 г. /л.96/.

Решението е връчено на процесуалния представител на жалбоподателя на 01.04.2021 г., видно от приложеното на л. 122 известие за доставяне.

При така установената фактическа обстановка, Съдът намира жалбата на М. Г. Д., срещу Решение № 2153-21-85/24.03.2021 г. на Директора на ТП на НОИ С.-град за неоснователна, поради следното:

Съгласно чл. 168, ал. 1 АПК Съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен въз основа на представените от

страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт на всички основания по чл. 146 АПК.

Съгласно чл. 117, ал. 1, т. 2, б. „а“ разпорежданията за отказ или за неправилно определяне или изменение и за прекратяване на пенсиите, добавките и компенсациите към тях се обжалват пред ръководителя на съответното териториално поделение на НОИ. Съгласно чл. 117, ал. 3 КСО ръководителят на териториалното поделение се произнася по жалбите или исканията с мотивирано решение в едномесечен срок от получаването им. Предвид гореизложеното и с оглед представената Заповед № 1712/17.08.2015 г. на управителя на НОИ /служебно известна на съда/, съдът намира, че процесното решение на директора на ТП на НОИ С.-град е издадено от компетентен орган. Спазено е изискването за форма, като са изложени в достатъчна степен мотивите на органа, обусловили отхвърлянето на подадената пред него жалба. Видно от приложената Заповед № 1016-40-772/18.07.2017 г. и № 1015-21-247/04.12.2018 г. /л.132-133/, потвърденото от директора на ТП на НОИ С.-град разпореждане също е издадено от компетентен орган, при спазване изискването за форма и посочване на фактическите и правни основания за издаването му.

Фактите са безспорни между страните, спорът е правен и касае началната дата на отпускане на пенсията за инвалидност поради общо заболяване.

Съгласно чл. 94, ал. 1 КСО пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата. Ако документите са подадени след изтичане на 2-месечния срок от придобиване на правото, пенсиите и добавките към тях се отпускат от датата на подаването им. Алинея трета предвижда, че извън случаите по ал. 1 пенсия за инвалидност и/или добавка за чужда помощ се отпуска от датата на подаване от лицето на заявление-декларация до териториалната експертна лекарска комисия (ТЕЛК), но не по-рано от датата на инвалидизиране, съответно - от датата на определяне на потребността от чужда помощ, ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в едномесечен срок от изтичане на срока за обжалване на експертното решение на ТЕЛК или на Националната експертна лекарска комисия (НЕЛК) по отношение на правоимащото лице.

Установено е в конкретния случай, че датата на инвалидността е 10.07.2020 г., ЕР на ТЕЛК е от 03.08.2020 г./л.14/, същото е потвърдено с решение № 14693/28.08.2020 г. /л.15/ на медицинската комисия по чл. 98, ал. 4 КСО, а заявлението за отпускане на пенсия е подадено на 01.10.2020г.

Съгласно чл. 98, ал. 4 КСО разпорежданията, с които се отпускат, изменят, осъвременяват, спират, възобновяват, прекратяват и възстановяват пенсиите за инвалидност и за добавката за чужда помощ се издават въз основа на решение на медицинска комисия към териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Медицинската комисия се състои от председател и двама членове, които се определят от ръководителя на териториалното поделение на Националния осигурителен институт. Според ал. 5 решенията на медицинската комисия се издават в 14-дневен срок от получаване от регионалните картотеки на медицинските експертизи на експертните решения с определена 50 и над 50 на сто трайно намалена работоспособност след разглеждане на медицинската документация, удостоверяваща настоящото здравно състояние на лицето, решенията на ТЕЛК и НЕЛК за определяне

размера на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, причинната връзка, датата на инвалидизиране, срока на инвалидността и на чуждата помощ.

Съгласно разпоредбата на чл. 73, ал. 1 КСО правото на пенсия за инвалидност се поражда от датата на инвалидизирането. От тази дата правото съществува, но може и да не бъде упражнено от инвалидизираното лице. Упражняването му се извършва с подаване на заявление до медицинската експертиза - в случая ТЕЛК, която ще определи има ли вид и степен на увреждане, в какъв процент е и от коя дата е настъпило това състояние. Експертизата може да бъде извършена в много по късен момент от подаването на заявлението, поради което разпоредбата на чл. 94, ал. 3 КСО охранява правото да бъде получена пенсия за инвалидност, считано от датата на упражняването му /заявлението до ТЕЛК/, ако заявлението пред ТП на НОИ е подадено в месечен срок от влизане на решението на ТЕЛК в сила. Ако този срок бъде пропуснат чл. 94, ал. 3 КСО нищо не разпорежда. От друга страна е налице и обща уредба за пенсиите по чл. 94, ал. 1 КСО, която предвижда отпускане на пенсия, считано от датата на придобиване на правото, ако е подадено заявлението до ТП на НОИ в двумесечен срок от придобиване на правото. Приложена тази обща разпоредба към пенсиите за инвалидност следва, че ако е пропуснат едномесечният срок по чл. 94, ал. 3 КСО, но е спазен двумесечния срок по чл. 94, ал. 1 КСО, считано от влизане в сила на решението на ТЕЛК, то пенсията за инвалидност следва да се отпусне, считано от влизане в сила на решението на ТЕЛК, на която дата е придобито правото. Ако и срокът по чл. 94, ал. 1 КСО е пропуснат, то следва пенсията за инвалидност да се отпусне, считано от датата на подаване на заявлението пред ТП на НОИ.

Съгласно чл. 112, ал. 1, т. 3 ЗЗ обжалванията и възраженията от страна на заинтересованите лица и органи се правят срещу решения на ТЕЛК в 14 дневен срок от получаването им пред НЕЛК. Този срок, предвид датата на връчване на решението на ТЕЛК е изтекъл на 18.08.2020 г.

За отпускането на пенсии за инвалидност е налице специален ред за определяне на началната дата, установен с разпоредбата на чл. 94, ал. 3 от КСО. Съгласно разпоредбата на чл. 94, ал. 3 от КСО, пенсия за инвалидност се отпуска от датата на заявлението до ТЕЛК (НЕЛК), ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на Националния осигурителен институт в едномесечен срок от влизането в сила на експертното решение на ТЕЛК (НЕЛК). В настоящия случай ЕР на ТЕЛК № 1523/126 от 03.08.2020 г. с дата на инвалидизиране 10.07.2020 г. е връчено на жалбоподателя на 04.08.2020 г. и е влязло в сила на 18.08.2020 г. При посочените предпоставки на чл. 94, ал. 3 от КСО, за да бъде отпусната пенсията от датата на заявлението до ТЕЛК, е следвало жалбоподателят да депозира своето заявление не по-късно от 18.09.2020 г. в едномесечния срок по чл. 94, ал. 3 от КСО, но същият е сторил това едва на 01.10.2020 г., т.е. след изтичане на този срок. При неспазен едномесечен срок по смисъла на чл.94, ал.3 от КСО приложима е общата разпоредба на чл. 94, ал. 1 от КСО, която предвижда две хипотези за определяне датата на отпускане на съответния вид пенсия. Първата хипотеза е свързана със спазване на двумесечния срок, считано от датата на придобиване правото на пенсия, в който срок лицето следва да подаде заявление и да представи към него изискуемите документи за преценката на правото. Втората хипотеза включва случаите, когато заявлението с необходимите документи е подадено след изтичането на определения в чл. 94, ал. 1, изр. 1 от КСО срок. В този случай пенсията се отпуска от датата на подаване на заявлението пред компетентните пенсионни органи.

Съгласно разпоредбата на чл. 94, ал. 3 КСО пенсията за инвалидност се отпуска от датата на заявлението до ТЕЛК/НЕЛК ако необходимите документи за пенсиониране са подадени в териториалното поделение на НОИ в едномесечен срок от влизане в сила на експертното решение. Смисълът на разпоредбата е в последиците, а именно, че с издаване на експертното решение възникналото право на пенсия е със завършен фактически състав и може да бъде упражнено. С това експертно решение се установяват правнозначими факти преди издаването му като например датата на инвалидизиране, който факт придобива правно значение когато бъде установен в експертното решение. Според нормата на чл. 73, ал. 1 КСО правото на пенсия се поражда от датата на инвалидизирането, а съгласно чл. 94, ал. 1 КСО пенсиите се отпускат от датата на придобиване на правото, ако заявлението с необходимите документи е подадено в 2-месечен срок от тази дата, а ако е пропуснат, от датата на подаване на документите пред ТП на НОИ.

По делото е установено че жалбоподателят не е спазил месечният срок по чл. 94, ал. 3 КСО, но е спазил 2-месечния срок по чл. 94, ал. 1 КСО. Инвалидизирането се установява с експертното решение на ТЕЛК/НЕЛК който извършва експертиза на работоспособността, а не по силата на прякото действие на закона. Д. срок по чл. 94, ал. 1 КСО следва да се брой считано от влизане в сила на решението на компетентния орган за когото от тази дата е възникнала обективно възможността да се поиска изплащане на пенсията- в случая от 18.08.2020 г. За пенсиите за инвалидност е предвиден специален ред, но неспазването му не изключва приложението на общите разпоредби - чл. 94, ал. 1 КСО

С оглед изложеното, подаденото заявление от 01.10.2020 г. следва да се приеме за подадено в срок. При това положение пенсията следва да се отпусне от датата на влизане в сила на решението на ТЕЛК, а именно 18.08.2020 г.

Предвид изхода на делото, искането на процесуалния представител на жалбоподателя за присъждане на адвокатско възнаграждение следва да бъде уважено за сумата от 410 лева съобразно представения списък /л. 128/.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 1 и ал. 2, Съдът

Р Е Ш И

ОТМЕНЯ по жалба на М. Г. Д., чрез адв. Г. Г. от САК Решение № 2513-21-85/24.03.2021 г. на директора на ТП на НОИ С. –град, с което е отхвърлена жалбата му срещу Разпореждане № [ЕГН]/05.10.2020 г. на длъжностно лице по пенсионното осигуряване.

ВРЪЩА преписката на Директора на ТП на НОИ С. – град, за ново произнасяне, съобразно даденото в настоящото решение тълкуване на относимите правни норми.

ОСЪЖДА Национален осигурителен институт да заплати на М. Г. Д. сума в размер на 410 лв., представляваща сторени по делото разноски.

СЪДИЯ: